

ESCAPADA PER A UN CAP DE SETMANA

Recomanat

PER VEURE
Jardins vora el mar (per la novel·la)

PER DORMIR
Mas Tapiolas
Ctra. C-65, km. 6. Solius (Santa Cristina). Tel. 972 83 70 17
www.mastapiolas.com.
Antiga masia del segle XVIII, amb 42 habitacions i un entorn enjardinat.

Golf Costa Brava
Urb. Golf Costa Brava
Tel. 972 83 51 51
www.hotelgolf.biz. De disseny modern i amb 90 habitacions amb totes les comoditats. Amb nou camps de golf i un extens jardí.

Mas Pla
Veïnats de Solius, 13.
Tel. 972 83 72 89. Casa rural a dos quilòmetres del poble, amb vuit habitacions, xemeneia i productes de casa.

PER MENJAR
Restaurant Les Gavarres-El Refugi.
Romanyà de la Selva
Tel. 669 57 26 98.
www.lesgavarres.es
L'antic hostel, freqüentat per Rodoreda, és avui un encantador restaurant especialitzat en llamàntol.

►► El record ► A dalt, a l'esquerra, la petita església preromànica de Sant Martí de Romanyà. A la dreta, casa de Mercè Rodoreda. Al costat d'aquestes línies, tomba de l'escriptora.

Romanyà recorda l'escriptora Refugi de Rodoreda

Eva Melús

El Teatre Nacional de Catalunya estrena dimarts l'adaptació de Josep Maria Benet i Jornet de *La Plaça del Diamant*, l'obra més coneguda i reconeguda de Mercè Rodoreda. Serà el primer de tota una sèrie d'homenatges que se succeiran durant el 2008. Any Rodoreda per diversos motius. El 10 d'octubre farà exactament un segle que la novel·lista va néixer en una torre de Sant Gervasi, que gairebé s'ha annexionat a Barcelona, i el 13 d'abril, 25 anys de la seva mort.

Rodoreda està enterrada al cementiri de Romanyà de la Selva (Baix Empordà). L'escriptora va descobrir aquest racó de les Gavarres a principis dels 70. Llavors vivia a Ginebra, últi-

ma escala d'un exili de misèries per Europa, i la seva parella de les últimes tres dècades, Armand Obiols, havia mort de sobte. L'escriptora tenia anèmia i el metge li havia recomanat aires de muntanya.

Massa selvàtica

El Romanyà de llavors, com el d'ara, era un minúscul territori agregat a Santa Cristina que tenia per patrimoni una massa selvàtica d'alzines esquitxada tot just per coquetes casetes d'esbarjo i monuments megalítics. Forma part d'una àrea natural protegida, el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) de les Gavarres, fet que permet que el visitant rebí intacta l'atmosfera literària que va conquistar Rodoreda.

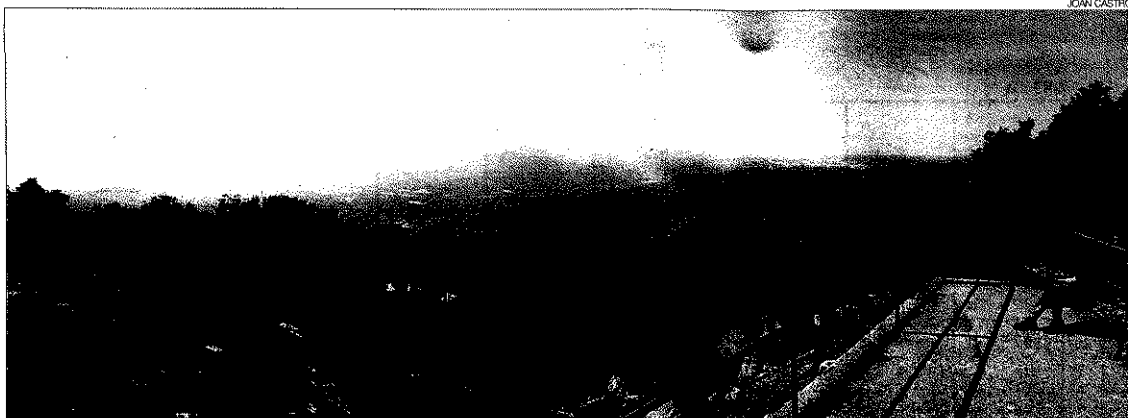
En la seva primera visita, Rodoreda es va allotjar amb unes amigues a l'hostal, ubicat en una vella masia. So-

LA TROBADA

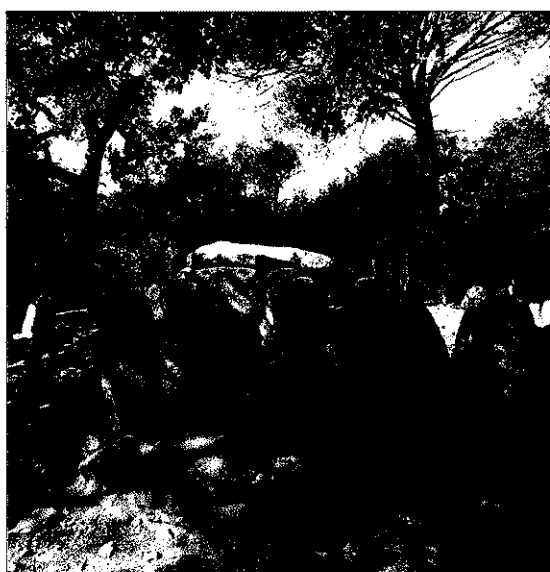
En la seva primera visita, Rodoreda es va allotjar amb unes amigues a l'hostal, ubicat en una vella masia

lia asseure's a menjar sempre al mateix lloc, la taula del fons a l'esquerra respecte de l'entrada. L'hostal tradicional que ella va conèixer va ser reinventat, amb la mateixa estructura, com a restaurant El Refugi. La paret que dona intimitat a la taula de Rodoreda ha estat pintada amb el mateix vermell que només tenen les roses. És un dels calculats tocs de distinció d'un local d'encant rústic on avui se serveix llamàntol de viver propi, viures amb verdures de temporada o *tournedo rossini*. Després de Setmana Santa s'inaugurarà un espai d'interpretació sobre l'escriptora en un lateral del pati principal.

La part posterior connecta amb la petita església preromànica de Sant Martí de Romanyà. Les seves pedres emanen una intimitat primitiva i espiritual. Potser Rodoreda la va sentir. El viatger pot provar de demanar les

JOAN CASTRO

L'empremta ▶ A dalt, vista del mirador pròxim a la casa de Rodoreda. Al centre, a l'esquerra, taula del restaurant que freqüentava. A sota, un camí de la ruta. Sobre aquestes línies, dolmen de la Cova d'en Daina.

claus al restaurant. Hi trobarà peces antigues de valor notable, algunes procedents de Sant Cebrià dels Alps.

L'espai que queda entre l'església i l'antic hostal, davant de la Creu d'en Cama, sembla idoni per a la missa pagana de quatre hores, la de la lectura ininterrompuda de *Mirall trencat*, que es farà el dia 13 d'abril, coincidint amb el quart de segle de la mort de l'escriptora.

Mirall trencat va ser la primera obra que va acabar a Romanyà. L'havia pensat bastant abans que *La Plaça del Diamant* (1962), però no va començar a escriure-la fins al 1968 i no acabava de donar-li forma. Després de l'estada a l'hostal, Rodoreda es va instal·lar el 1972 a la nova casa de la seva amiga Carme Manrubia, que seria la seva gran companya fins a la seva mort. La van batejar amb el nom d'El Senyal, en record de la marca a la cara del protagonista d'una novel·la de Herman Hesse, Demian. Una simbòlica tanca de fusta separa encara avui el jardí oficial de l'immens jardí de les Gavarres que Rodoreda va fer seu. Al primer s'hi pot veure l'estany ovalat real de *Mirall trencat*, avui abandonat, o els tres cedres de què també parla la novel·la, «*que porten sorb*».

A El Senyal, Rodoreda hi feia recupear banyos de sol i disfrutava de l'ocàs del sol. Des del Mirador de les Mirandes, a uns passos, la vista s'en-

LLOC D'ACOLLIDA

Es va fer construir una petita casa a la vora de la de Manrubia, d'una sola habitació

LA INSPIRACIÓ

'Mirall trencat' la va acabar a Romanyà. L'havia pensat abans que 'La Plaça del Diamant'

grandeix encara més. Abraça el mar i el Pirineu, darrere d'un mar verd. «Les Gavarres, totes un alzinar, a l'hora de la posta quan el sol les besa de biaix, semblen de vellut. Em vaig trobar, llavors, amb un dels paisatges més dolços de Catalunya», va escriure. El Dolmen de Romanyà, on convocava les forces tel·lúriques que li servissin d'inspiració.

«A Romanyà va trobar un refugi i aquest no estava només a la casa que es va fer construir a finals dels anys 70. Tot l'entorn era casa seva: el dolmen de Romanyà, els boscos d'aizines... Tot formava una illa de pau i un lloc de soledat total», explica la regidora de Cultura de Santa Cristina, Elisenda Camps.

El segon exili

A més d'un nou univers personal, Rodoreda en va trobar un altre de literari. I també, els seus personatges: «Al notarí Riera el veig molt sovint; es passeja pels boscos de Romanyà, a l'ombra de les alzines, on he acabat *Mirall trencat*. Mirem junts les postes de sol més carminades del món i els naixements de lluna més emperlat», va escriure al pròleg de *Mirall trencat*.

Segons la seva biògrafa, Mercè Ibarz, Rodoreda «va celebrar el segon exili, a Romanyà, on es va permetre la llibertat creativa més radical de

què era capaç sense pensar en l'èxit, ella, una autora que tant l'havia desitjat i que tant va tenir». Quedaven enlloc i sense rancor el silenci i les penúries de l'exili, les gairebé dues dècades en què es va mantenir cosint camises a preu fet o la paràlisi al braç que li impedia escriure, potser una somatització de les seves moltes angoixes, que a vegades prenién forma de divismes.

Després d'acabar la novel·la, el 1979, Rodoreda es va fer construir una petita casa a la vora de la de Manrubia, d'una sola habitació. Per escriure no necessitava res més. La va envoltar, com no podia ser de cap altra manera, d'un preciós jardí. Les flors, sempre. La casa la va comprar Mariàngela Vilallonga, professora de Llatí de la Universitat de Girona i estudianta de l'obra de Rodoreda. Prepara un llibre sobre l'etapa de l'escriptora a Romanyà i ha assessorat l'ajuntament de Santa Cristina en el disseny d'un itinerari literari. En una hora i mitja a peu aproximadament es poden enllaçar alguns dels racons del Romanyà de Rodoreda, des del Mirador de les Mirandes fins al contigu Dolmen de la Cova d'en Daina, a prop del cementiri on està enterrada. L'Ajuntament de Santa Cristina ha editat un quadríptic amb els detalls. Cada pas caminant és com una pàgina llegida. Literatura viscuda. ■

LA PRÒXIMA EXCUSA

Cavalls, vi i bruixes

La Fira de Puigcerdà (Cerdanya), especialitzada en cavall hispanobretó, acostuma a rebre uns 25.000 visitants, atrets per la concentració d'un miler de caps de bestiar en 11.000 metres quadrats. www.puigcerda.com i tel. 972 88 05 42.

La XX Festa del Vi i V Jornades Gastronòmiques se celebren a Gandesa (Terra Alta) del divendres 2 al diumenge 4. Els visitants podran guanyar el seu pes en vi Terra Alta o participar en tastos. www.gandesa.altanet.org i tel. 977 42 00 17.

Sant Feliu Sasserra (Bages) organitzarà el seu VIII Festa de les Bruixes del 31 d'octubre al 4 de novembre. Amb dramatitzacions i rutes guiades que recorden les històries de bruixeria del segle XVII i XVIII a la població. www.santfeliusasserra.cat i tel. 93 881 90 11.

La VI Fira del Codony de Tremp (Pallars Jussà) comença el dissabte 3 amb un dinar popular on l'allioli de codony serà l'estrella i continua amb tallers, concursos, mostres i altres activitats relacionades amb aquest producte tradicional. www.ajuntamentdetremp.cat i tel. 973 65 00 05- 09.

La Fira de la Tardor de Sort (Pallars Sobirà) ofereix degustacions gastronòmiques i un vistós concurs de talla de troncs amb moteserra i destral. <http://sort.ddl.net> i tel. 973 62 00 10.

La 14a Fira d'Olost (Osona), Mostra d'Arts i Oficis, se celebra el diumenge 4 de novembre. www.ostolst.net i tel. 93 888 02 11.